

Батькам п'ятикласників

У п'ятому класі починається новий період у житті дитини. Вона дорослішає, переходить навчатися до середньої школи. Вимоги до навчання змінюються, з'являються нові шкільні предмети.

П'ятий клас – це не тільки новий етап у навчання, це і новий етап у розвитку особистості.

Поступово змінюється основна діяльність. Головним у житті дитини спілкування, якому діти у цей період присвячують більшість свого вільного часу. Навчання поступово відходить на другий план. Але у п'ятому класі інтерес до навчання зберігається майже у всіх дітей. Тому цей час найкращий для того, щоб навчити дитину вчитися! Для цього необхідно показати дитині, як правильно розподіляти час, відведений на виконання домашніх завдань, навчити виділяти головне під час читання.

У п'ятому класі дитина дуже емоційна, навіть у ставленні до навчальних предметів. Діти із задоволенням беруться за все, що їм до вподоби. Але, зустрівшись з першими труднощами, швидко втрачають зацікавлення у предметі. Емоційність п'ятикласників така висока, що навіть добрі емоції можуть викликати негативну дію.

П'ятикласники дуже активні, багато хочуть зробити, але мало що вміють. Тому необхідно підтримувати їх ініціативність, допомагати у справах.

Якщо ваша дитина має якісь особливі риси характеру (імпульсивність, образливість, підвищену чутливість тощо) або здоров'я, негайно повідомте про це класного керівника.

Знайдіть час познайомитися з вчителями-предметниками. Чим раніше ви це зробите, тим легше буде подолати перешкоди, які будуть виникати у процесі навчання.

Якщо ваша дитина чимось ображена, не треба негайно йти до школи і звинувачувати вчитиме. Дитина, безумовно, говорить вам правду, але це тільки її бачення проблеми. Прислухайтесь і до інших учасників подій, тоді ви можете адекватно сприйняти події, що сталися.

Пам'ятайте, ви не зможете все життя прожити за дитину, вона повинна навчитися розв'язувати конфліктні ситуації самостійно.

Часто ви можете почути від своєї дитини, що їй тяжко, раніше було краще. Не підтримуйте цих розмов. Краще допоможіть дитині пристосуватися до нових умов життя. Вашій дитині зараз важко. Ви повинні бути поряд, щоб допомогти дитині перерости цей період!

Чому діти не хочуть вчитися? Більшість батьків вважають, що в основі відмови дитини готувати уроки лежить звичайна лінь. Але та ж сама «ледача» дитина годинами щось майструє або читає, охоче миє посуд, пилює квартиру, ліпить пиріжки. Виходить справа не в природній ліні! А в чому ж?

1. У панічному страху невдачі. Страх настільки сильний, що він заважає дитині зосередитися. При чому дитина на відміну від дорослого далеко не завжди усвідомлює те, що з нею відбувається: від цього розгублюється ще

більше. Поведінка цих дітей не передбачувана. Вигляд у них відчужений, майже безтурботний. Насправді дитина глибоко травмована шкільними невдачами і, якщо цю травму вчасно не усунути, може розвинути так званий шкільний невроз. А він чреватий і нервовими зривами, і різними психічними захворюваннями. Тому слід запастися терпінням і допомагати синові або дочці готувати уроки. Навіть якщо, на вашу думку, вони цілком здатні робити їх самостійно.

2. В об'єктивних труднощах. Якщо ваша дитина постійно ухиляється, наприклад, від занять з математики, не поспішайте навішувати на неї ярлик патологічного ледаря. Можливо, їй не дається логічне мислення. У цьому випадку, після того як труднощі залишилися позаду, вона зазвичай перестає ухилятися від уроків.

3. У бажання повернути до себе увагу. Таким дітям не вистачає батьківського тепла. Вони відчують себе самотніми і розуміють, що шкільна неспішність – це мало не єдиний спосіб викликати неспокій дорослих.

«Коли все нормально, мама мене не помічає. У неї дуже багато роботи», - чесно признаються вони. Такі діти не сідають у день за уроки, а чекають приходу батьків із роботи і потім цілий вечір «тягнуть резину», не даючи їм не хвилини спокою.

Погрози і покарання у цьому випадку неефективні. Адже по суті виходить, що дитину карають за її жадання любові. Тому перш за все батьки повинні оточити сина або дочку теплом і турботою. І навіть якщо їм здається, що вони отримують все це із лишком.

Коли дитина робить уроки, присуньтеся до неї ближче, погладьте по голові, по спинці, пошепчіть на вушко що-небудь ласкаве і підбадьорююче. Часто дітям потрібна не стільки реальна допомога, скільки відкритий вираз батьківських відчуттів. Тому головне не гарякувати і не вважати втраченим той час, яким ви проведете, сидячи поряд з дітьми за письмовим столом.

Як допомогти дитині у навчанні? Дуже часто у п'ятикласників можуть виникнути проблеми у навчанні. Батьки не повинні це сприймати занадто трагічно, але з'ясувати причини цього потрібно.

Перша причина – це нові вчителі, нові предмети. У початкових класах у дітей була одна вчителька, яка добре знала кожну дитину, її здібності, слабкі та сильні місця. І діти за чотири роки пристосувалися до її вимог. У п'ятому класі кожний предмет викладає окремий вчитель. Вимоги до навчання різні. І дитині часом важко зорієнтуватися у цих вимогах. У цей період може охолонути цікавість до навчання, можуть виникнути скарги на те, що багато задають, нецікаво...

Батьки повинні допомогти дитині в адаптаційний період (зазвичай це перша чверть навчального року), пояснити, що не все у навчанні цікаво. Навчання – це гарний спосіб виховувати свою силу волі, тому дайте дитині змогу розвиватися, не виконуйте за неї домашні завдання. Радійте разом з

дитиною, сумуйте разом з нею, але ніколи не карайте за погані оцінки. Це може викликати тільки негативне ставлення до шкільних предметів.

Допомагаючи дитині, підтримуйте зв'язок з учителями, щоб ваші вимоги і вимоги вчителів до навчання були однакові.

Пам'ятайте, що у п'ятому класі у вашої дитини формується ставлення до навчання на весь подальший час: як учень провчиться у п'ятому класі, так він і буде ставитися до навчання в старших класах.

РЕКОМЕНДАЦІЇ БАТЬКАМ П'ЯТИКЛАСНИКІВ

- Перша умова шкільного успіху п'ятикласника – безумовне прийняття дитини, незважаючи на невдачі, які її вже спіткали або можуть спіткати.
- Обов'язковий прояв батьками інтересу до школи, класу, в якому вчиться дитина, до кожного прожитого нею шкільного дня. Неформальне спілкування зі своєю дитиною після шкільного дня.
- Обов'язкове знайомство з її однокласниками й можливість спілкування дітей після школи.
- Неприпустимість фізичних засобів впливу, залякування, критики на адресу дитини, особливо в присутності інших (членів родини, однолітків).
- Врахування темпераменту дитини в період адаптації до шкільного навчання. Повільні й нетовариські діти набагато довше звикають до класу, швидко втрачають до нього інтерес, якщо відчують з боку дорослих і однолітків насильство, сарказм і жорстокість.
- Надання дитині самостійності в навчальній роботі й організація обґрунтованого контролю за її навчальною діяльністю.
- Заохочення дитини, і не тільки за успіхами у навчанні. Моральне стимулювання досягнень дитини.
- Розвиток самоконтролю, самооцінки й самодостатності дитини. Відомий педагог і психолог Симон Соловейчик в одній зі своїх книг опублікував правила, які допоможуть батькам підготувати дитину до самостійного життя серед однолітків у школі під час адаптаційного періоду. Батькам необхідно пояснити ці правила дитині та з їхньою допомогою готувати дитину до дорослого життя:
- Не віднімай чужого, а своїм ділися.
- Попросили – дай, намагаються відняти – захищай.
- Кличуть грати – іди, не кличуть – запитай дозволу грати разом, це не соромно.
- Грай чесно, не підводь своїх товаришів.
- Не дражни нікого, не канюч, не випрошуй нічого. Двічі ні в кого нічого не проси.
- Будь уважним усюди, де потрібно виявити уважність.
- Через оцінки не плач, будь гордим.

- Із вчителями через оцінки не сперечайся й на вчителя за оцінки не ображайся.
- Намагайся все робити вчасно й думати про гарні результати, вони обов'язково в тебе будуть.
- Не зводь наклепів і не наговорюй ні на кого.
- Намагайся бути акуратним.
- Частіше кажи: давай дружити, давай грати, давай разом підемо додому.
- Пам'ятай! Ти не кращий за всіх, ти не гірший за всіх!

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ УЧНІВ 5 КЛАСУ

У 5-му класі діти переходять до нової системи навчання: «класний керівник - учителі-предметники», уроки проходять у різних кабінетах. Інколи діти навіть змінюють школу, у них з'являються нові однокласники. До того ж перехід з початкової школи у середню співпадає зі своєрідною віковою кризою - початком переходу від дитинства, що є досить стабільним періодом розвитку, до молодшого підліткового віку. Більшість дітей переживає цю подію як важливий крок у своєму житті. Деякі пишаються тим, що вони подорослішали, інші мріють розпочати «нове життя».

Адаптація у 5-му класі багато в чому схожа з адаптацією у 1-му класі. Що викликає стрес у п'ятикласників? Різкі зміни умов навчання, різноманітні та більш ускладнені вимоги, які ставлять до дітей середньої навчальної ланки, навіть зміна «статусу» у початковій школі на «наймолодшого» у середній - все це є досить серйозним випробуванням. У цей період діти можуть стати невпізнаними: тривога, боязкість чи, навпаки, розв'язність, надмірна метушливість, збудження охоплюють їх. У зв'язку з цим у них може знизитись працездатність, вони можуть стати забудькуватими, неорганізованими. Іноді порушуються сон, апетит.

Шановні батьки! Постарайтесь забезпечити дитині спокійну, доброзичливу обстановку, чіткий режим, зробіть так, щоб п'ятикласник відчув вашу підтримку та допомогу.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ

Що ускладнює адаптацію дитини до нових умов навчання?

1. Протиріччя та неузгодженість вимог різних педагогів. До школяра вперше ставлять багато вимог. І він повинен навчитися враховувати ці вимоги, співвідносити їх одне з одним, долаючи пов'язані із цим труднощі, тому що ці вміння необхідні у дорослому житті.
2. На п'ятикласника обрушується потік інформації, насичений термінами, незрозумілими словами. Вихід простий; поясніть дитині, що неповне, неточне розуміння слів нерідко лежить в основі нерозуміння шкільного матеріалу і в зв'язку з цим необхідно звертатися до довідників, словників.
3. У п'ятому класі багато дітей відчують самотність, тому що улюбленої першої вчительки немає поруч, а класному керівникові часто не

вистачає часу приділяти їм увагу в тій же мірі. А інші «шаленіють» від свободи та носяться по всій школі, задираючись навіть до старшокласників. Дорослим у цій ситуації важливо зрозуміти, що все це - природні переживання, які необхідні для розвитку школяра, бо вони допомагають йому стати дорослим. Якщо відчуваєте, що адаптація затягується, зверніться до шкільного психолога. Ми маємо стати більш уважними, доброзичливими, таким чином допомагаючи школяру освоїти цю позицію.

Як забезпечити гармонійне навчання дитини?

У цьому періоді батькам можна скористатися рекомендаціями фахівців Філадельфійського дитячого центру по забезпеченню «гармонії між домашнім та шкільним життям дитини»:

1. Надихніть дитину на розповідь про свої шкільні справи. Кожного тижня вибирайте час, вільний від домашніх справ, та уважно розмовляємо з дитиною про школу. Запам'ятовуйте окремі імена, події та деталі, які дитина сповіщає вам, використовуйте їх у подальшому для того, щоб розпочати подібні бесіди про школу. Обов'язково запитуйте вашу дитину про його однокласників, справи у класі, шкільні предмети, педагогів.
2. Регулярно розмовляйте з учителями вашої дитини про її успішність, поведінку та взаємостосунки з іншими дітьми. Навіть якщо немає особливих причин для занепокоєння, консультуйтеся з учителем вашої дитини не рідше, ніж раз у два місяці. Під час бесіди виразіть своє прагнення покращити шкільне життя дитини. Якщо між вами та вчителем виникають серйозні розбіжності, докладіть усіх зусиль, щоб мирно розв'язати їх, навіть якщо доведеться спілкуватися для цього з директором школи. Інакше ви можете випадково поставити дитину у незручне положення вибору між відданістю вам і повагою до свого вчителя.
3. Не пов'язуйте оцінки за успішність дитини зі своєю системою покарань та заохочень. Знайте програму та особливості школи, де навчається ваша дитина. Вам необхідно знати, яке шкільне життя вашої дитини, та бути впевненим, що вона отримує гарну освіту. Відвідуйте всі заходи та зустрічі, які організують для батьків, використовуйте будь-які можливості, щоб дізнатись, як ваша дитина навчається та як її навчають.
4. Допомагайте дитині виконувати домашні завдання, але не робіть їх самі. Встановіть разом із дитиною спеціальний час, коли слід виконувати домашні завдання, і слідкуйте за виконанням цих установок. Це допоможе вам сформуванню хороших звичок до навчання. Пр продемонструйте свій інтерес до цих завдань та впевніться, що в дитини є все необхідне, щоб виконати їх найкращим чином. Але якщо

дитина звертається до вас із питаннями, пов'язаними з домашніми завданнями, допоможіть їй знайти відповіді самостійно, а не підказуйте їх.

5. Допоможіть дитині відчувати інтерес до того, що викладають у школі. З'ясуйте, що взагалі цікавить вашу дитину, а потім встановіть зв'язок між її інтересами та предметами, які вивчають у школі. Наприклад: любить фільми - купіть книгу, по якій поставлений фільм, так виникне любов до читання; любить гратися - купуйте довідники, так виникне прагнення дізнаватись про що-небудь нове. Шукайте будь-які можливості, щоб дитина могла застосувати свої знання, отримані в школі, у домашній діяльності.
6. Особливі зусилля прикладайте для того, щоб підтримати спокійну та стабільну атмосферу в домі, коли у шкільному житті дитини відбуваються зміни.

ПРОБЛЕМИ У НАВЧАННІ П'ЯТИКЛАСНИКІВ

П'ятикласники пристрасно бажають добре вчитися, щоб радувати оточуючих. Але, зіткнувшись з першими труднощами, часто розчаровуються. Декілька слів про навчальні проблеми п'ятикласників:

1. Слабка навчальна підготовка у початкових класах.
2. Несформованість вміння аналізувати та синтезувати (нерозвинені розумові дії та операції), поганий мовленнєвий розвиток, слабкі увага та пам'ять.
3. Нерозвинута воля - небажання, «неможливість», за словами учнів, примусити себе постійно займатися навчанням. Таких дітей не приваблює мета, тому що для п'ятикласників характерне переважно емоційне ставлення до своєї діяльності.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ

1. Допомагайте школяру у навчанні, домагайтеся, щоб він досконально зрозумів навіть найдрібніші деталі виконання важкого завдання. Хай навіть дитина виконає одне-два подібних завдання і детально пояснить, що та як вона робить.
2. Розвивайте увагу, мислення та пам'ять дитини, грайте з нею в ігри на розвиток спостережливості (у розвідників, мисливців, індіців на полюванні тощо), вирішуйте посильні головоломки, розв'язуйте кросворди, шаради. Робіть усе це якомога частіше.
3. Розвивайте волю дитини, привчайте її до режиму дня, емоційно забарвлюйте її навчальну діяльність, але не перестарайтеся, інакше може виникнути так зване «емоційне стомлення»: дитина може стати капризною, роздратованою, плаксивою. Використовуйте гумор, але не сарказм та насмішки! Терпіть дитячі жарти, якими б безглуздими вони

не були, використовуйте гумор з метою розрядки та привернення дитини на свій бік.

4. Дуже важливо у навчальних та у всіх інших заняттях допомогти школяреві виробити об'єктивні критерії власної успішності та неуспішності; з допомогою дорослих слід розвинути у нього прагнення вдосконалювати свої здібності. Почніть з вироблення звички добре виконувати домашні завдання.

Рекомендації батькам з успішної адаптації п'ятикласників до нових умов навчання

Будь-які перехідні періоди життя і діяльності дітей висувають специфічні проблеми, що пов'язані зі зміною в організації навчальної діяльності у середніх класах. Умови, які змінилися, пред'являють більш високі вимоги до інтелектуального і особистісного розвитку, до ступеня сформованості у дітей певних учбових знань, дій, навичок. Процес звикання до шкільних вимог і порядків, нового для п'ятикласників оточення, нових умов життя розуміється як адаптація. Адже дитина в школі адаптується не тільки до своєї соціальної ролі, але перш за все до особливостей засвоєння знань у нових умовах.

1. Якщо Вас щось турбує в поведінці дитини, якомога швидше зустріньтесь і обговоріть це із класним керівником, шкільним психологом.
2. Якщо в родині відбулися події, що вплинули на психологічний стан дитини, повідомте про це класного керівника. Саме зміни в сімейному житті часто пояснюють раптові зміни в поведінці дітей.
3. Цікавтеся шкільними справами, обговорюйте складні ситуації, разом шукайте вихід із конфліктів.
4. Допоможіть дитині вивчити імена нових учителів, запропонуйте описати їх, виділити якісь особливі риси.
5. Порадьте дитині в складних ситуаціях звертатися за порадою до класного керівника, шкільного психолога.
6. Не слід відразу ослаблювати контроль за навчальною діяльністю, якщо в період навчання в початковій школі вона звикла до контролю з вашого боку. Привчайте дитину до самостійності поступово: вона має сама збирати портфель, телефонувати однокласникам і питати про уроки тощо.
7. Основними помічниками у складних ситуаціях є терпіння, увага, розуміння.
8. Головне новоутворення підліткового вікового періоду – відкриття своєї індивідуальності, свого «Я». Підвищується інтерес до свого тіла, зовнішності.
9. Зростає дух незалежності, який впливає на стосунки підлітка в родині, школі.

10. У дітей настає криза, пов'язана з бажанням здобути самостійність, звільнитися від батьківської опіки, з'являється страх перед невідомим дорослим життям.
11. Бажання звільнитися від зовнішнього контролю поєднується зі зростанням самоконтролю й початком свідомого самовиховання.
12. Внутрішній світ дитини ще нестабільний, тому батькам не слід залишати своїх дітей без нагляду. Підліток дуже вразливий і легко піддається впливам як позитивним, так і негативним.
13. Розширюється коло спілкування, з'являються нові авторитети.
14. Недоліки й суперечності в поведінці близьких і старших сприймаються гостро й хворобливо.
15. У батьках підлітки хочуть бачити друзів і радників, а не диктаторів.

Поради класним керівникам 5-х класів що до успішної адаптації учнів

- проявляти доброзичливе ставлення, підтримку;
- реалізовувати демократичний стиль керівництва;
- не висувати на початку року великих вимог до дітей, пам'ятати різницю між п'ятикласниками та іншими учнями середньої школи;
- намагатись, щоб заняття викликали в учня позитивні переживання через дуже сильно виражене емоційне ставлення до навчального предмету в цьому віці;
- орієнтувати дітей на вироблення об'єктивних критеріїв успішності і неуспішності, прагнення перевірити свої можливості і знаходити (за допомогою дорослих) шляхи подальшого їх розвитку і вдосконалення;
- допомогти учням з низьким соціальним статусом в класному колективі відчувати себе потрібними і бажаними в класі;
- проводити відповідні класні години для покращення неформальних відносин між дітьми з використанням активних форм роботи;
- залучати до позакласної роботи, групових заходів, щоб вони більше спілкувалися;
- на позакласних заходах давати можливість проявити себе з кращої сторони;
- звертати увагу однокласників на успіхи цих дітей у тому, що в них виходить